

משנה - מעשר שני - עיקר תוי"ט

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה](#)
[יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)

[פרק ד](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה](#)
[ט](#) [משנה י](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#) [משנה יד](#) [משנה טו](#)

פרק א - משנה א

[א] ובית הלל נמי סברי דממון גבוה הוא, לקמן במשנה ג' פרק ה': **[ב]** ואין ממשכנין אותו. מפני שכתוב בו ברכה. ירושלמי: **[ג]** ואפלו אם שוקל כדי לחלל על הסלע, מעשר שני, שפא לא יכון משקלותיו ולא יחלל ויען במסכת שבת דף כב:). וכל שכן פרות כנגד פרות דאין שוקלין. הר"ש: **[ד]** ונראה לי דדוקא לענין לתת במתנה מעשר שני פליגי. אבל אפטר ויכול להיות דלקבע למעשר פלי עלמא מודו דאין מתנה קובעת כמכר, וכשני סתמות משנה א' פרק ב' ומשנה ב' פרק ג' דמעשרות. תוספות יום טוב:

פרק א - משנה ב

[ה] הבכור מוכרין אותו. ואם תאמר כיון שהבכור לכהן, מה תועלת לזה שקנאו. הנה התועלת כי אם נפל בו מום והוא אצלו יאכל אותו הקונה אותו. הר"מ. ומתניתין בזמן הזה, דבזמן המקדש אין מוכרין אותו תמים, שעומד לקרבן ואין לכהן זכות בו, כדאיתא בפרק קמא דתמורה. ומשום הכי לא מצי קתני שחוט, דתמים שחוט בזמן הזה יקבר, כדתנן סוף פרק ה' דבכורות. תוספות יום טוב:

פרק א - משנה ג

[ו] יצא העור לחלין. פלהו נפקא לן בריש פרק ב' דערובין. דתנא, בבקר, מלמד שלוקחים בקר על גבי עורו. ובצאן, מלמד שלוקחין צאן על גבי גזותיה. וביין, מלמד שלוקחין יין על גבי קנקנו. ובשכר, מלמד שלוקחין תמיד משקהמיץ. ומיתורא דבי"ת דריש. וחיה לבשר תאנה דנקנה אגב העור, וקלפי אגוזים, ילפינן במה מצינו. הר"ש: **[ז]** שדרבן למכר סתומות. פלומר שמוכרין הקנקן עם היין. תוספות יום טוב בשם הפרוש:

ח וּבְפָרֶק בִּתְרָא דְמַעֲשָׂרוֹת מִשְׁנָה ו' מִפְּרִשׁ, דְּכֹן בְּשָׁמְרִים: **ט** וּלְקַמֵּן בְּמִשְׁנָה ה' הִבִּיא בְּרִיתָא, דְּמַמְעִיט מִיָּם וּמְלַח מְגִדוּלֵי קַרְקַע, וּפְרִשׁ הָר"מ שְׁהַמִּים יִסוּד פְּשׁוּט הֵם, וְהַמְּלַח אֲדַמָּה שְׁרוּפָה. וּמָה שְׁהַבִּיא הָר"ב כָּאן שְׁמַמְעֵטִים מִיָּם מִשׁוּם דְּלֹא הָוִי פְּרִי מִפְּרִי, הוּא בְּרִיתָא בְּעֵרוּבִין [דף כז]. וְצָרִיד לומר דְּהָד בְּרִיתָא סְבָרָה, שְׁאָף עַל פִּי שְׁהַמִּים נְקוּיִם מִתַּחַת לְאָרְץ כְּכַתּוּב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְלֹא מִקַּרְקַע גְּדֻלִי, מִכָּל מְקוֹם הוּאִיל וְנוֹבְעִים הֵם מִהָאָרְץ וְנִרְאִין כְּאֵלוֹ גְּדֻלִים וְרַבִּים מִן הַקַּרְקַע, אִיצְטְרִיד לְמַעוּטִינְהוּ מִשׁוּם דְּלֹא הָוִי פְּרִי מִפְּרִי, וְכֹן לְאוֹתוֹ הַמְּלַח שְׁהוּא מִיָּם שְׁרוּפִים. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ה

י כְּלוּמַר דְּאֲנִן סְהַדִּי שְׁלֹא הִיָּה לוֹקַח בְּהֵם, וּמִשׁוּם הָכִי לֹא מְצִי הַמוֹכֵר לְטַעוֹן דְּלָמָּא מְזִיד הוּא. אֲבָל אִין לְפָרִשׁ בְּמַאֲמִינוּ, דְּאִם כֹּן, לְקַמֵּן בְּמִשְׁנָה ז' דְּמוֹקֵי לֵה הָר"ב בְּבֵרַח אוֹ בְּמִזִּיד, לוֹקְמִיה בְּאִינוּ מַאֲמִינוּ. כֹּן נִרְאֵה לִי. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ו

יא **תְּקַבֵּר**. אִם מֵתָה. כֶּף כְּתַב הָר"מ, וְכֶף תִּנְן בְּפָרֶק ג' מִשְׁנָה י"א: **יב** וְלֹא דְמִי לְמִשְׁנָה ג' דְּיִצָּא הָעוֹר לְחֻלִּין, דְּהִתָּם לְזַבְחֵי שְׁלָמִים נְקִיט וְנוֹתָן עֵינָיו בְּפֶשֶׁר. אֲבָל הָכָא דְתְּקַבֵּר, נִמְצָא שְׁהוּא כְּאֵלוֹ לֹא נָתַן עֵינָיו בְּפֶשֶׁר. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ז

יג **יֹאכַל כְּנֻגְדָן**. שְׁיַחֲלֵל אֵלוֹ הַמַּעוֹת עַל אוֹתָן שְׁבִיד הַמוֹכֵר. וְכֻלָּה מִלְתָּא מִשׁוּם קְנֻסָא, כְּדַמוּכַח בְּגִמְרָא. רִשְׁיִי פָּרֶק ב' דְּקְדוּשִׁין דָּף נ"ו.

פרק ב - משנה א

[א] בְּמִסְכַּת יוֹמָא (דף עו) מְסִיק דְּשִׁתְיָה בְּכֻלָּא אֲכִילָה מְדַכְתִּיב וּבִשְׂכָר, וְגַמְר שְׂכָר שְׂכָר מְנַזִּיר, מַה בְּנַזִּיר יֵין דְּרַךְ שְׂכָרוֹתוֹ בְּשִׁתְיָה, אִף כָּאן [בְּשְׂכָר] יֵין בְּשִׁתְיָה, וְקָרִיָּה רַחֲמָנָא וְאֶכְלֶת. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. בְּהוֹסְפֵת לְשׁוֹן הַגְּמָרָא וּפְרוּשׁ רִשְׁיִי: **[ב]** אֶת הַיֵּין. נִרְאָה לִי, לְפִי שְׂאִין הַיֵּין נִבְלַע בְּהֵם אֲבָל הֵם נוֹתְנִים טַעַם טוֹב בְּיֵין. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. וְלִי נִרְאָה דְּהַיֵּין שׁוֹתִין עִם הַדְּבִשׁ וְהַבְּשָׂמִים, מַה שְׂאִין כֹּן בְּשִׁמּוֹן. תּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים: **[ג]** שֶׁשָּׁבְחוּ נֹכַח. לֹא דְמִי לְשִׁבַח עֲצִים דְּמִשְׁנָה הִי פֶּרֶק גִּי דְעֶרְלָה דִּישׁ שִׁבַח עֲצִים בְּפֵת, שְׁהֵם אֲסוּרֵי הַנָּאָה. [וְעֵין שֵׁם בְּעֶקֶר תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב אוֹת ח]:

פרק ב - משנה ב

[ד] וְעַל פְּרוּשׁ זֶה הַקְּשָׁה הָרִי"מ דָּאִם כֹּן הָוָה לִיָּה לְמִימַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֵין סָכִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְלָמָּה לוֹ לְהַזְכִּיר בִּירוּשָׁלַיִם. וּמְפָרֵשׁ, שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר שְׂאֲסוּר לְאָדָם לוֹמַר לְחֻבְרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם שְׁהוּא מְקוֹם מִיחָד לְהוֹצִיא מַעֲשֵׂר שְׁנִי, שְׂיִמְשַׁח אוֹתוֹ בְּשִׁמּוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְתִמְשַׁח יָד מוֹשְׁחוֹ וְתִהְיֶה זֶה שְׂכָרוֹ עַל הַמְּשִׁיחָה שְׁמֻשְׁחוֹ, וְאֵינּוּ מִתֵּר שִׁשְׁתֵּיפֶר אָדָם מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנִי. וְחֻכְמִים מִתִּירִין זֶה כִּי הֵם אוֹמְרִים שְׂאִין דְּמִים לְמְשִׁיחַת יָדוֹ וְאֵין מִקְפִּידִין בְּזֶה: **[ה]** מַה לֹּא כּוֹי. פְּרוּשׁ, מַה זֶה, לֹא כָּד, אִם הַקֵּל וְכוּ':

פרק ב - משנה ג

ו שְׁהָרִי הוּא מִפְסִידָה, וְאָסוּר. הַרְדְּבִיז: **ז** וּבִזָּה חָמִיר מַעֲשֵׂר שְׁנֵי מִתְרוּמָה. וּבְחִבּוּר הָרִ"מ מִפְרֵשׁ מִתְנִיתִין בְּאִפְן אַחֵר. וְכָתַב עָלָיו בְּכֶסֶף מְשֻׁנָּה שֶׁחֹמֶר בְּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי מִבְּתְרוּמָה, לֹא לְעִנּוּן דְּתֵאֵכֵל צְמֻחוֹנִים, אֲלֵא לְעִנּוּן שְׂאֵר דְּבָרִים שְׁבַמְשֻׁנָּה:

פרק ב - משנה ד

ח שֶׁכֶּד הָיָה דַרְכּוֹ, דִּימְיָא דְחִפְיָה דְלַעֲלִיל: **ט** דְשִׂאֲנֵי תְרוּמָה מִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי, דְתְרוּמָה נְאֻכְלֵת לְבַהֲמָה, דְאִתְרַבֵּי מִקְנֵן כֶּסֶף, וְכִדְתְּנֵן בְּמִשְׁנָה ט' בְּפָרֶק בְּתֵרָא דְתְרוּמוֹת:

פרק ב - משנה ה

י וְאִם נֶאֱבַד מִהַמְעוֹת, מִשָּׁל חֲלִין נֶאֱבַד. הָרִ"מ: **יא** וְכֵן כָּתַב הָרִ"שׁ מִהִירוּשָׁלַיִם, וְקָשָׁה לִי דְהִתְנֵן בְּפָרֶק קָמָא דְדִמְאֵי מְשֻׁנָּה ב' דְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי דִמְאֵי מְחֻלְלִין כֶּסֶף עַל כֶּסֶף נְחֹשֶׁת עַל נְחֹשֶׁת, מִשְׁמַע דְאֵלוּ וְדֵאֵי לֹא. וְאִפְשָׁר לֹדֵם עַל פִּי פְרוּשׁ הָרִ"ב שֶׁם דְשָׁל שְׁנֵי מְלָכִים וְהִשְׁנִי חֲרִיף, מְחֻלְלִין. וְהִכָּא דְמַעוֹת הַרְבֵּה הוּא וּמִסְתַּמָּא יֵשׁ בִּינֵיהֶם הַחֲרִיפִים יוֹתֵר מִהָאֲחֵרִים, וְיַחֲלִיל עַל הַחֲרִיפִים דְּוָקָא. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **יב** וְאִם נֶאֱבַד מִהַמְעוֹת, מִשְׁנִינֵיהֶם נֶאֱבַד, לְפִי חֲשֻׁבוֹן. [וְנִתְּנוּ לָזֶה שְׁלִישׁ וְלָזֶה שְׁנֵי שְׁלִישִׁים]. הָרִ"מ. וְהִטְעַם נִרְאָה מְשׁוּם דְכִיּוֹן שְׁהֵם בְּלוּלִים וּמְעַרְבִים, אִי אִפְשָׁר לֹדֵם שְׁמָה שְׁחוּפֵן בְּחֻפְנֵי הַכֹּל שֶׁל מַעֲשֵׂר, דְּדוּקָא כְּשִׁלּוּקָא אֶחָד יֵשׁ לֹדֵם שְׁכָל אֶחָד שְׁלּוּקָא הוּא מַעֲשֵׂר. וְדַע שְׁגַם בְּהַדְּסִיפָא צְרִיךְ לְהִתְנוּת וְלֹדֵם שְׁאֵם הַמְעוֹת שְׁנִשְׁאָרוּ הֵם מַעֲשֵׂר שְׁנֵי הָרִי אֵלוּ שְׁבִידֵי מְחֻלְלִין עֲלֵיהוֹן, כְּמוֹ בְּרִישָׁא. הָרִ"מ. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ו

[יג] ובמשנה דלעיל כתבתי דאיכא דסבר דמניהו גופיהו יכול להתנות. ויש לתרץ, דטפי יש לחוש בשני סלעים מבהרבה מעות. ועוד יש לומר דבשני סלעים מסתמא אין אחד חריף מהשני, מה שאין כן בהרבה מעות דמשפחת בהו חריפים ושאיןם חריפים כמו שכתבנו לעיל, ודברו חכמים בהנה:

פרק ב - משנה ז

[יד] לשון הגמרא בבא מציעא דף מ"ה: דזמנין דלא מלו זוזי בדינרא, [פרוש, שלא יספיק להיות לו סלעים מעשר עד שיגיעו לדמי דינר זהב, וימתין לשנה הבאה. על פי פרוש רש"י], ונעין שם בהרא"ש דלמסקנא גם בית הלל אוסרין, ואולי מיירי כאן בדמאי, ונעין דמאי פרק א' משנה א' משנה ב', משנה ח':

פרק ב - משנה ח

[טו] כן פרש רש"י בבבא מציעא דף מ"ה, והקשו עליו התוספות דהרי במסכת עדיות פרק קמא תני לה בהדי דברים דבית שמאי לחמרא. לכך נראה דבית שמאי דוקא בכל הסלע קאמרי, ולא יחליף שתיים ושלש פעמים, שבכל פעם משתכר החנוני ונמצא מפסיד מעשר שני. ועוד יש לומר, דיתן מעות דוקא בכל הסלע, שלא יתעפשו בדרך קדם שיגיעו שם: **[טז]** משמע דטעמא דשריותא הוא משום שאין לו בדינר כסף, ואלו בפרות לא אכפת לן. ובירושלמי איפכא, דאמר ריש לקיש, מה פליגין רבי מאיר ורבנן, בפרות שאין בהם כדי כסף, אבל בפרות שיש בהן כדי כסף אף רבנן מודו. ומפרש הר"מ הטעם, דכשהפרות מעטים מדינר אינם ראויים לפדות בפני עצמם, ולפיכך הם נפדים עם הכסף. והראב"ד מפרש, דהואיל והפרות מעטים ואין מתפיסים סלע, מצרפים אותם עם המעות ומתפיס סלע עליהם, אבל אם יש בפרות דבר הראוי אין זוקקים כסף עמהם לחלון על כסף אחר, שאין מחלליו כסף על כסף:

פרק ב - משנה ט

[יז] לְפָרוֹשׁוֹ הָיָה מִתְנִיתִין בֵּית שְׁמַאי לְקַלָּא וּבֵית הֵלֵל לְחֲמַרָּא. וְקָשָׁה דְבַעֲדִיּוֹת תְּנִי לֵה בְּהַדִּי הֵנִי דְבֵית שְׁמַאי לְחֲמַרָּא (וּבִסְפָּר בֵּית דָּוִד תַּרְצֵי דְלֹא חָשִׁיב שָׁם מַה דְּפָלִיגִי בֵּיה נְמִי תַנְאֵי אַחֲרֵינִי). וְהַר"שׁ מְפָרֵשׁ, דְּהִקָּא נְמִי בֵּית שְׁמַאי לְחֲמַרָּא וְסַבְרֵי דְדוּקָא בְּכָל הַסָּלַע מְעוֹת, שְׁלֹא יִצְטָרְכוּ לְקִנּוֹת (כְּלוּמַר לְהַחֲלִיף) שְׁתֵּי פְעָמִים וְלִתְּנֵי קְלָבֹנוֹת (דְּמִי הַחֲלָפָה לְשִׁלְחָנִי): **[יח]** וּבִסּוּף פָּרָק קָמָא דְסִנְהֶדְרִין חָשִׁיב נְמִי חֲנִנְיָא בֶּן חֲכִינְאִי, וְתוֹ מוֹסִיף שְׁמַעוֹן בֶּן נָנְס, וּפְרָשׁ רְש"י שְׁכָל אֵלוֹ לֹא בָּאוּ לְזַקְנָה, וְיוֹשְׁבֵיין בְּקָרְקַע וּמְשִׁיבֵין תְּשׁוּבוֹת קְשִׁיּוֹת לְזַקְנִים, וְהֵינּוּ דְנִין בְּהַלְכָּה:

פרק ב - משנה י

[יט] דְּהַשְׁתָּא חָל הַחֲלוּל קָדָם שְׁיִתְחִילוּ לְשִׁתּוֹת, וְלֹא מִפְּלֵג אֶלֶּא סְמוּךְ בְּיוֹתֵר, בְּשַׁעָה שְׁפִרְשׁ הֵינִין מֵהַכַּד לְפִיָּהֶם. וְאֵינּוּ עֲנִין לְדִין בְּרָרָה. כְּסָף מְשֻׁנָּה: **[כ]** מִכַּד אֶחָד. וְהוּא שְׁיִהִיּוּ טְמֵאִים בְּשָׂאֵר טְמֵאוֹת מְלַבֵּד זִיבוֹת, וְשִׁיָּהִיּהּ הַכְּלִי מְחָרֵס, וּבִתְנַאי שְׁלֹא יִגְעוּ בֵּינָן. וְכִלֵּי חָרֵס אֵינּוּ מְטַמְּא מִגִּבּוֹ, אֲבָל אִם הָיוּ טְמֵאִים בְּזִיבוֹת מְטַמְּא בְּהֶסֶט. הַר"ם. וְדַתְנָן שׁוֹתִין, רוֹצָה לֹמַר זֶה אֲחֵר זֶה, בְּתַחֲלָה הִטְהוֹרִים וְאַחַר כֵּן הִטְמְאִים, אֲבָל הִטְמְאִים רְשָׁאִים לְהַשְׁקוֹת לְטְהוֹרִים עַל פִּי אֵלוֹ הַתְּנַאִים. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

[א] אֲבָל. הֵכִי קָאָמַר, אֶלֶּא אוֹמַר לוֹ הַעֲלֵם וְכוּ', דְּהָיָה כְּמִזְמִינוֹ, וְהַרְי אָמְרוּ אֲבָל: וְכוּ':

פרק ג - משנה ג

[ב] במעוֹתָיו. וְאִין כָּאן שׁוּם מִתְּנָה, דְּאִין אֶחָד נוֹתֵן לְחֵבְרוּ כְּלוּם, אֶלָּא שְׁקִדְשֵׁת הַמְּעוֹת חָלָה עַל אֵלוּ הַפְּרוֹת. וְאַתְיָא כְּכֵלִי עַלְמָא:

פרק ג - משנה ד

[ג] כְּלוּמַר אִף עַל גַּב דְּהַפְּרוֹת שְׁמַתְחַלְלִין הֵן חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, דְּלֹא שְׁמַעְנֵנוּ מִמִּתְּנִיתִין לַעִיל אֶלָּא כְּשֶׁהַפְּרוֹת שֶׁל חֵבְרוּ הֵן בִּירוּשָׁלַיִם, וְהוּי אֲמִינָא דְּוִקָא כְּשֶׁהַפְּרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם שְׁרִי, מִשׁוּם דְּהוּהוּ כְּקוּנָה פְּרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם, שְׁהַמְּעוֹת נִתְּנִין לְקִנּוֹת בְּהֵם כָּל מִיּוֹדֵי דְּמִיכָל, אֲבָל כְּשֶׁהַפְּרוֹת חוּץ לִירוּשָׁלַיִם אִימָא לֹא, קָא מְשַׁמַּע לָן. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ג - משנה ו

[ד] דְּאֵלוּ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שָׁל דְּמַאי, לֹא, שְׁכֵבֵר תְּפִסְתּוֹ מְחֻצָּה, וְכֵן הוּא בִּירוּשָׁלַיִם. וְהַשְּׁתָּא הָא דְּפִרְשׁ הַר"ב בְּפִרְקָא קַמָּא דְּדְמַאי מְשַׁנָּה ב' הַדְּמַאי נִכְנָס לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצֵא, וּמְשַׁמַּע שָׁם מִדְּבָרָיו דְּבַמְעֵשֶׂר עֲצֵמוּ מְפָרֵשׁ, קִשְׁיָא מִירוּשָׁלַיִם דְּהָכָא: **[ה]** כְּלוּמַר דְּאֵלוּ לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה לֹא אִיצְטְרִיךְ כָּלל, אֲבָל פְּשִׁיטָא דְּלִתְנָא קַמָּא אֶלִיבָא דְּבֵית שְׁמַאי כָּל שְׁכֵן דְּאִיצְטְרִיךְ:

פרק ג - משנה ז

[ו] וְתִימָה, דְּבַמְעֵשֶׂרוֹת לֹא פִרְשׁ כֵּן, אֶלָּא דְּאִזְלִינָן בְּתַרְוָיהוּ לְחַמְרָא. וְתַרְצֵי הַר"ש אֶלִיבָא דְּגַמְרָא מִכּוֹת דִּף י"ב, דְּמִתְּנִיתִין דְּהֵתֵם רַבֵּי יְהוּדָה,

ומתניתין דהכא רבנן. ולפי זה התרוץ הוא פרוש הר"ב דהתם. אבל למה שפרש הר"ב כאן כלומר אף אחר הנוף, הוא אליבא דרב אשי דמשני התם וקאמר, אף אחר הנוף, דלא תקשי ממתניתין דמעשרות אמתניתין דהכא. תוספות יום טוב: [ז] כלפנים. לשון הר"מ, ומאמר בית שמאי הכל כלפנים לחמרא, רוצה לומר שלא יפדה בהם מעשר שני ולא יאכלנו [בהם]: [ח] מפנגד. מפשטא דמתניתין משמע דלא אכפת להו לבית הלל בפתחיהו בין שהו לפנים או לחוץ. ובסתם משנה דלהלן לענין דמקדש מחלקין. וצריך לחלק בין ירושלים למקדש, ולומר דכשקדשו מתחלה ירושלים כד קדשו, וכשקדשו המקדש כד קדשו. ועין בתוספות יום טוב: [ט] ירושלמי. ודלא פרשו כד גבי אילן, משום דבשר אין רגילין לאכל תחת אילן, שהיא עומד באויר השמים, אבל פרות ושאר דברים הנלקחים בכסף מעשר שאינו בשר רגילין לאכל באויר השמים תחת אילן. תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ח

[י] המנויות בתחלת סדר טהרות (מסכת פלים פרק א):

פרק ג - משנה יא

[יא] בכסף מעשר ומת יקבר על ידי עורו, לקחו חי וכו' רבי שמעון אומר יפדה ורבי יוסי אומר יקבר. כד צריך לומר. והפירוש, שאם מת יקבר לכלי עלמא, משום דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים כו', אבל חי סבר רבי שמעון שיפדו, משום דאתיא לשטתו דקדשי בדק הבית לא בעי העמדה והערכה, ורבי יוסי סבר שצריך העמדה והערכה (עד כאן הוא מהגר"א):

פרק ג - משנה יב

[יב] ואין טעם יפה לחלק בין רישא לסיפא. אבל הר"מ פרש אף הסיפא בגונא דרישא, וזה לשונו, ואם נתן לתוך הקנקנים יין מעשר שני, סתם ולא פרש שנתן אותן הקנקנים בתורת שאלה, כל זמן שלא סתם פי הקנקנים, אותן הקנקנים ברשות המשאיל. אבל אם סתם פי הקנקנים, הרי נתנם למעשר, ונתחיבו למכרם ולאכל בדמיהם מה שראוי לאכל בירושלים, כדין מעשר שני:

פרק ג - משנה יג

[יג] במשנה ג', וכלומר, שלא הקפיד על הקנקן כשקנאו, ולפיכך אין צריך לאכל פנגד דמי הקנקן, והכי נמי בגבולים קנה מעשר לקנקנים. אבל במקום כו' כדתנו בפרק קמא משנה ד', וצריך שיאכל פנגד דמי הקנקן, לפי שהוציא מעות מעשר שני בקנקן עצמו, שלא נעשה טפל ליין, הלכך אף בגבולין כו' אין הקנקן טפל ליין ולא קנה מעשר. ועין בתוספות יום טוב: **[יד]** הוא לשון הר"מ בפרוש. אבל לפי פרושו של הר"ב במתניתין, הנה ליה לכתב, אפלו הקנקנים פתוחות. תוספות יום טוב:

ד

פרק

פרק ד - משנה א

[א] ויציאות מביתו. מסתברא דהוא הדין ממקום הזול למקום היקר דרישא, דהא הכא נמי הוי ממקום הזול למקום היקר, וכל שכן ממקום היקר למקום הזול דרישא ויציאות מביתו. תוספות יום טוב:

פרק ד - משנה ב

{ב} הזול. מפני שכתוב בו ברכה. ירושלמי: **{ג}** כלומר סוחר בקי בשומא: **{ד}** כמו פריה יקוסס ויבש (יחזקאל יז). הר"ש: **{ה}** שהחליאו. ענינו שכהו או העלו חלידה ונשתנו מראיהו, והוא כמו החלידו. הר"מ:

פרק ד - משנה ג

{ו} ירושלמי. ובגמרא דבבלי במסכת ערכין יחייב טעמא, דפדיית הקרון עדיף שהיא עקר מצות פדיה, ולא קפדינן בתוספת החמש, דהנאת התוספת שלו היא, שהוא אוכל הכל בירושלים: **{ז}** גמרא קדושין דף נ"ד, ויחייב טעמא, דסבירא ליה דמתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמין. והקשה הפסוק משנה דהרי לעיל משנה ו' פרק ג' פסקו דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמין. ותירץ הר"י קורקוס, דדוקא להאי מלתא אמרו לאו כמי שהורמו דמין, דעד כאן לא אמר רבי מאיר מעשר שני ממון גבוה אלא דוקא כשהורם ונקרא עליו שם מעשר, דהא מדכתיב לה' הוא יליף, וקרא אחר שהורם ונקרא מעשר מעשר: משמע:

פרק ד - משנה ד

{ח} מערימין על מעשר שני. ובזה יפטר מלהוסיף חמש. ובירושלמי, למה מערימין עליו, מפני שכתוב בו ברכה: **{ט}** ובאשתו. איכא פלגתא בקדושין דף כ"ד. הרמ"ז:

פרק ד - משנה ה

{י} דאלו היה לו מעות עדיף טפי, דהנה ליה נכרי אצל הפרות. ואגב סודר לא יוכל להקנות לו מעותיו, דאין מטבע נקנה בחליפין. בבא מציעא דף מ"ו. (ומירי דלית סרקע דלקני ליה אגבה. בית דוד): **{יא}** לחברו. שהוא אוהבו ויודע

בו שאינו עושה אלא להפטר מן החמש. רש"י: **[יב]** שבבית. שאין צריך שיהיו המעות והפרות במקום אחד, כדתנן במשנה ד' פרק ג':

פרק ד - משנה ו

[יג] וזה לשון הר"ב"ד, שכל המשנה הולכת על מדת הדין, שהמעשר אינו מתחיל אלא בשעת מתן מעות, מיהו המוכר והלוקח נדונין כשעת משיכה. ועין באריכות בתוספות יום טוב: **[יד]** וזה לשון הירושלמי, שמשעה הראשונה מעשר שני חיב, אלו חיב היה לו ונתן לו מעשר יאות. ונראה לי דהכי פרושו, דמהשתא אגלאי למפרע שמשעה ראשונה לא היה חיב אלא מעשר שני, לפי שלא נתחיל מעשר במשיכה עד שיתן דמים. ואלו היה חיב לו מעשר ונתן לו, יפה היה עושה. ותוספות יום טוב. וכתב הר"ש והאי שלו אינו כשלו דרישא, אלא כלומר, מלבד סלע של חלין שנותן למוכר נותן לו סלע עדין של מעשר שני שלו. ותרוניהו אנותן לו קאי:

פרק ד - משנה ז

[טו] וכתב הר"ש, וכהאי גוונא יש לומר בפדיון מעשר שני. והתוספות יום טוב מראה פנים לחלק, דדוקא בגרושין וקדושין צריך עסוקים כו' משום דבעינן דעת האשה בקדושין, ואף בגרושין לדעת הר"מ רבנן החמירו שצריך שידבר עמה כו', אבל בפדיון שאין כאן דעת אחרת אלא של הפודה בלבד אין צריך כלל שידבר ואפלו בשתיקה דיו. ועין שם:

פרק ד - משנה ח

[טז] עוד אסר. ואף על גב דכשאכל עליו לא אכל אלא שוה חצי אסר, ועכשיו ששוה שני אסרים נמצא שיש בו אסר וחצי שעדין לא אכל עליו, הא מלתא ליתא, שמה שנשאר והוא החצי, הוא שרשאי לאכל כפי שויו

עֲכָשָׁיו, אֲבָל מָה שֶׁאֲכַל עָלָיו וְהוּא הַחֲצִי הַכָּבֵד נִתְחַלֵּל וְנִתְפָּס לְמַעֲשֵׂר, וּמָה שֶׁשָּׁוּה עֲכָשָׁיו אוֹתוֹ הַחֲצִי הַשְּׂנִי לְבִדּוֹ מִן הַחֲלִין הוּא. תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב: {יז} בִּירוּשָׁלַיִם אֵירִי. וְרִישָׁא בְּחוּץ לִירוּשָׁלַיִם, וְהוּא הַדִּין בִּירוּשָׁלַיִם, עֵין לְעִיל (מִשְׁנָה ב) וּפְרָק ג' מִשְׁנָה ד'. בֵּית דָּוִד: {יח} וְאַחַד מִמָּאָה. וְלֹא פִרְשׁוּ טַעַם לָזָה. וְאוּלַי דְּכַעֵין תְּרוּמָה נִגְעוּ בּוֹ, הוֹאִיל וְאַקְרִי קִדְּשׁ כְּמוֹ תְּרוּמָה, וְכִמוֹ דְּבִתְרוּמָה כְּשֶׁנֶּפֶל לְמָאָה בְּטַל בְּמַעוּטוֹ כְּשֶׁאֵין כָּאֵין גְּזֵל הַשְּׂבֵט, הֵכִי נִמְי גְּבִי מַעֲשֵׂר שְׂנִי דְּלֹא שִׁיזְדָּ בּוֹ גְּזֵל אֲמָרוּ בּוֹ דְּכָל אַחַד מִמָּאָה שְׁלֹא אֲכַל נִתְבַּטַּל. וְאַף עַל גַּב דְּבִתְרוּמָה בְּעֵינֵן מָאָה וְאַחַד, הִקְלוּ בְּמַעֲשֵׂר וְאַמְרוּ מִסְפָּר שְׁלָם. תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ט

{יט} שְׁאֵלוּ הָיָה מַעֲשֵׂר הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָן. תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב בְּשֵׁם הַפְּרוּשׁ: {כ} הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר. וְלֹא נֹאמַר שְׁמָא הֵם חֲלִין וְזֶה הַחֶרֶס הוּא מִכְּלֵי שְׁהָיָה בּוֹ מַעֲשֵׂר נִתּוּן בְּתוֹכּוֹ וְכָתְבוּ עָלָיו מַעֲשֵׂר. הַר"ם:

פרק ד - משנה י

{כא} פְּדֻכְתֵּיב עַל קֶרְבָּן הָעֲצִים (נְחֻמְיָה) י:

פרק ד - משנה יא

{כב} תַּחַת תְּרוּמָה. מָה דְּסִיִּים מְפָרֵשׁ, וְהוּא הַדִּין לְאַיְנֵדָּ: {כג} שְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם הֵם. כְּמוֹ, תוֹבֵל קִינוֹ, תֵּרַח, רַבִּי תַנְחוּם. וּלְדַבְרֵיהֶם דְּרַבְּנָן קָאָמַר לְהוֹ, דְּלְדִידֵיהּ אֲפֵלוּ כְּתוּב בּוֹ קֶרְבָּן, תְּרוּמָה, כָּל הַתְּבָה שְׁלֵמָה, פְּלִיג בְּסִיפָא. הַר"שׁ:

פרק ה - משנה א

[א] וְשֵׁל עֲרֵלָה. אָף עַל פִּי שֶׁהֶעֱרְלָה קוּדְם בְּזִמּוֹן לְרַבְעִי, הוֹאִיל וְלֹא נִשְׁנָה כָּאֵן אֶלָּא אֲגַב רַבְעִי, דְּאִקְרִי קֹדֶשׁ כְּמוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי, לֹא רָאָה לְהַקְדִּימוֹ. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ב]** כְּלוּמַר, כְּדִי זְרִיעָה. וּבְזָה לֹא תִקְשִׁי אֲמִתְנִיתִין דְּסוּף פֶּרֶק כְּסוּי הַדָּם דְּמִשְׁמַע דְּחֶרְסִית מְגִדֵּל צְמַחִים. וְעֵינֵן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ג]** כְּדִי כְּתָבוּ הַתּוֹסְפוֹת, דְּאִי לֹא תִימָא הָכִי, לֹא הוּי תִקְנָה לְהִנְאַכְל בֵּין לְקִיטָה לְאֲמִירָה. הֲרִישׁ. וּמָה שְׁלֹא הָיוּ מְחַלְלִים כָּל הַכָּרִם בְּפַעַם אַחַת, שְׁפַעְעָמִים הָיוּ רוֹצִים לְהוֹלִיךְ מוֹתֵר הַפְּרוֹת לְאֶכֶל בִּירוּשָׁלַיִם. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב בְּשֵׁם הַפְּרוּשׁ. וְלֹא שְׂנִיד דִּין בְּרָרָה בְּעֵינֵן זֶה, הוֹאִיל וְאֵינּוּ חָל הַחֲלוּל עַד שְׂתִיתִלְקֻט. הֲרִישׁ: **[ד]** לְפִי שְׁסוּבֵר דְּכָרִם לָאוּ דְּוִקָּא, אֶלָּא הוּא הַדִּין כָּל נָטַע. וּכְדִתְנִן בְּמִשְׁנָה ד'. וּבְבִרְכּוֹת דָּף ל"ה, אֵית תַּנִּי כָּרִם וְאֵית תַּנִּי נָטַע. וְעֵינֵן בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה ב

[ה] וְצָרִיךְ הָיָה לְתַנְאֵי בְּדָבָר, וְלֹא סָגִי בְּבִטּוּל סִבַּת הָאֲסוּר, וְנִרְאָה לִי טַעְמָא מְדַמְסָקִינֵן בְּפֶרֶק קַמָּא דְּבִיצָה דָּף ה': דְּכָל דְּבָר שֶׁבְּמִנְיָן (מִנְיָן שְׁנַמְנוּ חֲכָמִים לְאִסּוּר) צָרִיךְ מִנְיָן אַחַר לְהַתִּירוֹ, וּפִירֵשׁ רַשׁ"י, אֶפְלוּ אֲרַע דְּבָר שְׂאֵתָה יָכוֹל לְהוֹרוֹת בּוֹ הֵתֵר וְכוּ'. וְתַנְיָן בְּפֶרֶק קַמָּא דְּעֵדִיּוֹת, אֵין בֵּית דִּין יָכוֹל לְבַטֵּל דְּבָרֵי בֵּית דִּין חֲבֵרוֹ אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה גְדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֻקָּהּ וּבְמִנְיָן, לְפִיכֵךְ הַמְתַּקְנִים עֲצָמוֹן הִטִּילוּ תַנְאֵי בְּדָבָר, לְהַחֲזִיר לְכַמּוֹת שֶׁהָיָה לְכַשְׂתִּיבְטֵל הַטַּעַם, דְּהִשְׁתָּא הַמְתַּקְנִים עֲצָמוֹם הֵם הַמְבַטְלִים הַתִּקְנָה בְּהַתְבַּטֵּל הַטַּעַם. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב וְעֵינֵן שָׁם: **[ו]** כְּלוּמַר, וְלִהְיֵי תַנְיָן בְּסֵתָם שְׁלֵשָׁה, דְּמִשְׁמַע דְּלַעוּלָם בְּעֵינֵן שְׁלֵשָׁה, וְלַעִיל בְּפֶרֶק ד' גְּבִי מַעֲשֵׂר שְׁנִי מְחַלְקִינֵן בֵּין דְּמִיּוֹ יְדוּעִים לְשֵׁאִין דְּמִיּוֹ יְדוּעִים. אֶלָּא דְּהָכָא אֵין לְחַלְקֵי מִשּׁוּם דְּלַעוּלָם אֵין דְּמִיּוֹ יְדוּעִים, דְּמִצְרִיךְ לְפָחַת הַיְצִיאָה. הֲרִישׁ:

פרק ה - משנה ד

[ז] וְנִרְאָה לִי דְטַעַמָא דְמִלְתָא, מְשׁוּם דְאִין הִכַּל בְּקִיָּאִין בְּדִינֵי שְׁבִיעִית, וְכַשְׂיֵאמֶר הָא לָךְ אֶסֶר וְלִקְטֵ לִי בּוֹ, הַדְּמִים נִתְפָּסִים בְּקִדְשָׁת שְׁבִיעִית, אֶלְא צָרִיד שְׂיֵאמֶר לְקֵט לִי, כְּדִתְנִן בְּפָרֶק ח' דְשְׁבִיעִית. וְהִלְכָךְ נִמְנָעִים בְּגִי אָדָם מִלְּקֵט בְּשָׂכָר. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה ה

[ח] כֵּן הוּא בְּגִמְרָא קְדוּשָׁין דְּף נִי"ד, וּמְשַׁמַּע דְּדוֹקָא סְמָדָר, אֲבָל בְּסָר לֹא, הוֹאִיל דְלַעֲנִין עֲרָלָה הוּי פְּרִי לְרַבְעֵי נְמִי הוּי פְּרִי, וְאִף עַל גַּב דְּאִתְקַשׁ לְמַעֲשֵׁר שְׁנֵי וְלַעֲנִין מַעֲשָׂרוֹת בְּסָר לֹא הִגִּיעַ לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת, יֵשׁ לֹמֵר דְלַחֲמָא דִּינּוּ כְּעֲרָלָה, דְּמַעֲרָלָה הוּא בָּא, כְּמוֹ שְׁנַבְאָר בְּמִשְׁנָה ח' פְּרָק קָמָא דְעֲרָלָה. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב וְעֵין שָׁם:

פרק ה - משנה ו

[ט] הָרֵאשׁוֹן. וְהַרְ"מ כְּתַב הָאֲחֵרוֹן. וְעֵין בְּכֶסֶף מִשְׁנָה רְאִיָּה לְגִרְסָתוֹ מִהִירוּשָׁלַיִם. וְעֵין בְּתוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[י]** כְּלוּמַר שְׁכַשְׁבֵּיבָא פְּסַח כְּבָר נְגַמְרִים לְהִיּוֹת כָּל הַפְּרוֹת נְלִקְטִים, וְאִין הָכִי נְמִי דְקִדְּם לְכֹן נְגַמְרִים דְּהִינּוּ מִחֲנֻכָּה, כְּדֵאִיתָא בְּמִשְׁנָה ו' פְּרָק קָמָא דְבַבּוּרִים. אֶלְא שְׁצָרִיד שְׂיִהִיָּה בְּמוֹעֵד [בְּרִנְל], וּבְמוֹעֵד הַקּוֹדֵם לְחֲנֻכָּה עֵדִין אִין כָּל הַפְּרוֹת נְלִקְטִים, אֲבָל הַמוֹעֵד שְׁאַחֲרָיו שְׁהוּא פְּסַח כְּבָר נְגַמְרִים כָּלָם. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[יא]** וְצָרִיד עֵיוֹן, מַה עֵנִין שְׁבִיעִית לְכָאן. וְהַרְ"מ בְּחַבּוּרוֹ כְּתַב, תְּבַשִּׁיל שֶׁל מַעֲשֵׁר שְׁנֵי וְנִטַּע רְבָעֵי:

פרק ה - משנה ז

[יב] וְנִרְאָה לִי לְפָרֵשׁ דְּרוּצָה לוֹמֵר, הוֹאִיל וְאִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אִין לָךְ רְחוּק גְּדוֹל מְזָה, הַלְכָךְ מְחַלְלֵן עַל הַכֶּסֶף, וְכֹאֵלוּ וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף אִינוּ רְשׁוּת אֶלָּא חוּבָה, דְּכִינֵן שְׁרַחוּק מְקוּם כְּזֶה שְׂאִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִי אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹתָם, אֶלָּא וְצִרְתָּ, צְרִיךְ לְחַלְלֵן. אַף עַל גַּב דְּפִשְׁטִיָּה דְקָרָא בְּזִמְנָן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִיָּם וְאִינוּ אֶלָּא רְשׁוּת. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה - משנה ט

[יג] וְלֹאֵו דְּוִקָא נָקוּט, דְּאַפְלוּ קָדָם שְׁנַתְקֵנוּ נְמִי, כְּדַלְעִיל, שְׁכַל הַפְּרוֹת שְׁלֹא הִגִּיעוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת פְּטוּרִים, הָא שְׁהִגִּיעוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת חֲנִיבִים, וְאַף עַל פִּי שְׁעֵדִין לֹא הִפְרָשׁוּ: **[יד]** וְלֹא הָוִי כְּקָרִיאת שֵׁם דְּבִמְסַכְתָּ דְּמֵאִי שֶׁהוּא לְקַבֵּעַ מְקוּם בְּצַפּוֹנוֹ אוּ בְּדָרוֹמוֹ וְשִׁיזְכִיר הַסְּכּוּם מֵאַה חֲלִין וְכוּ', אֶלָּא הֵכָא אִינוּ חֲנִיב אֶלָּא לְבָרֵר לָהֶם בְּעָלִים לְמִי יִתְּנוּם. תּוֹסְפוֹת בְּקִדּוּשֵׁין דְּף כִּיּוּ: **[טו]** וְאִם תֵּאמַר, הָא קִנְסָם עֲזָרָא כְּמוֹ שְׁכַתְבַּת הַר"ב בְּמִשְׁנֵה ט"ו. וְיֵשׁ לוֹמֵר כְּרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר קָדָם קִנְס דְּוִקָא לְלוֹי, וְאַחַר קִנְסָא לְכַהֵן וְלְלוֹי. תּוֹסְפוֹת בְּבֵא מְצִיעָא דְּף י"א: **[טז]** בְּבֵא מְצִיעָא דְּף י"א. וּפְרִיךְ, וְכִי לֹא הָיָה לָהֶם סוּדָר לְקִנּוּת מִמֵּנֵן הַמַּעֲשָׂר בְּחִלְפִין. וּמִשְׁנֵי, מִתְּנִינָה כְּהִנֵּה נְתִיבָה כְּתִיבָא בְּהוּ, חֲלִיפִין דְּרִיךְ מְקַח וּמְמַכֵּר הוּא, מְטַלְטְלִי אֲגַב קַרְקַע נְתִיבָה אֱלִימְתָא הִיא: **[יז]** שְׁכָר. כְּתִבוּ הַתּוֹסְפוֹת, דְּאֵלוּ חֲלִיפִין, אִין שְׁכִירוֹת נִקְנָה בְּחִלְפִין. וְהִרָא"ש כְּתִב, דְּכִינֵן שְׁעַל יְדֵי חֲלִיפִין לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַקְנִיחַ כְּדַמְפְּרֵשׁ בְּגִמְרָא, אֶלָּא הָיָה צְרִיךְ לְהַקְנִיחַ לָהֶן אֲגַב קַרְקַע, יוֹתֵר קַל לְתַן פְּרוּטָה לְשָׁכָר, מְקַנְיָן חֲלִיפִין:

פרק ה - משנה י

[יח] הָאֲחֵרוֹן. מִשּׁוּם דְּאִין זִמְנָן מְאַחַר בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא מְנַחָה הָאֲחֵרוֹן, וְאַחֲרוּהוּ לְיָדֵי כָּל עוֹד שְׁיָכוּלִים לְאַחֲרוּ: **[יט]** מִתּוֹדִין. הַיָּדֵי עַל שְׁבִחַטְאִינוּ וּבְעוֹנוֹת אָבוֹתֵינוּ הַצְּרַכְנוּ לְבַעַר הַקְּדָשׁ מִן הַבַּיִת לְבִלְתִּי תֵת אוֹתָם לְבַכּוֹרוֹת שֶׁהִיוּ רְאוּיִם לְתֵרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת, כְּאֶמְרוּ [יחזקאל כ] וְאַטְמֵא אוֹתָם בְּמִתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רָחֵם. וְיֵאמַר וְגַם נִתְּתִינוּ כְּמוֹ וְאַף עַל פִּי שְׁנַתְתִּינוּ לְלוֹי וְזוּלָתוֹ, כְּמִצּוֹתֶיךָ, אַף עַל פִּי כֵּן אֲנִי מִתְּפַלֵּל הַשְּׁקִיפָה לְטוֹבָה

במקום ההשקפה לרעה הראוי לעונני. הרב עובדיה ספורנו:

פרק ה - משנה יב

[כ] באני. האני נקרא האדם שימות לו אחד מן הקרובים שהוא חיב להתאבל עליהם. הר"מ: **[כא]** שמחתי ושמחתי בו. שניאמר ושמחת בכל הטוב. הר"מ. בית דוד:

פרק ה - משנה יג

[כב] כדי שתתן. אפלו במקום שאינו זבת חלב ודבש. תוספות יום טוב בשם הפרוש. וכתב הר"מ, שתתן טעם בפרות, ענינו שיהיו שמנות וטובות הטעם. וזה הדרש שהוא דורש בכאן זו הפרשה מלה במלה, אין רצונו שיאמר אדם זה בשעת הודוי, אבל יודיענו בכאן על דרך הפרוש עניני זאת הפרשה אבל בשעת הקריאה אינו קורא אלא הפרשה בלשונה כמו שנתנה בתורה, וזה מבאר מאד:

פרק ה - משנה יד

[כג] ישראל. דאלו כהנים ולוויים, פליגי בהו רבי מאיר ורבי יוסי בסיפא:

פרק ה - משנה טו

[כד] גמרא סוטה דף מ"ו, ומסימין בה, והלא כבר נאמר [תהלים קכא] הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. אלא כל זמן שישראל שרויים בצער

וְנִכְרִים בְּשִׁלּוֹה, לְכֹדֵךְ נֶאֱמַר [תְּהִלִּים מִד] עוֹנָה לְמָה תִישָׁן ה'. וְכָתַב הַר"מ, וְהֵם
הָיוּ אוֹמְרִים זֶה הַפְּסוּק כְּאֵלוֹ הָיוּ מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ וְהָיוּ צוֹעְקִים
אֵלָיו בְּזֶה הַפְּסוּק, וְזֶה מָה שֶׁאֵינּוּ רְאוּי לַעֲשׂוֹת וְלוֹמַר כְּלַפֵּי הַשֵּׁם יְתִבְרָךְ:
הִיא פְּטִישׁ מְכָה בִירוּשָׁלַיִם כְּלוֹמַר, בַּחוּלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. הַר"מ: